

ศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และ
ความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

THE STUDY OF PERFORMANCE IN ACCORDANCE WITH PROFESSIONAL
AUTONOMY AND PROFESSIONAL ETHICS B.E. 2548 AND THE NEEDS FOR
SELF-DEVELOPMENT OF SOCIAL STUDIES TEACHERS TEACHING IN GRADE
LEVEL 3 TO 4 UNDER THE OFFICE OF EDUCATIONAL SERVICE AREA 1,
NORTHEASTERN

พรพรรณ ดวงปาโคตร (Pornphan Duangpakot)*
เยาวภา ประคองศิลป์ (Yaowapa Prakongsilpa)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูสังคมศึกษาที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 337 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ครูสังคมศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยปรากฏผลดังนี้ ด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสองและด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสาม
- 2) ความต้องการในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ครูสังคมศึกษามีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

คำสำคัญ : มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณของวิชาชีพ ความต้องการในการพัฒนาตนเอง

Keywords : Professional Autonomy, Professional Ethics, The Needs for Self-Development

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยปรากฏผลดังนี้ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมากเป็นอันดับหนึ่ง ด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับสอง และด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ใน ระดับมากเป็นอันดับสาม

ABSTRACT

This research was aimed to study performance in accordance with Professional Autonomy and Professional Ethics B.E. 2548 and to study the needs for self-development in accord with Professional Autonomy and Professional Ethics B.E. 2548 of social studies teachers teaching in grade level 3 to 4 under the Office of Educational Service Area 1, Northeastern.

The sampling groups used in this research were 337 social studies teachers teaching in grade level 3 to 4 under the Office of Educational Service Area 1, Northeastern. The tools used for gathering data were questionnaires with the thorough reliability .97. Analysing data was conducted by frequency distribution and by finding percentage , mean and standard deviation.

The findings were found that :

1. Performance in accord with Professional Autonomy and Professional Ethics B.E. 2548 of social studies teachers teaching in grade level 3 to 4 under the Office of Educational Service Area 1, Northeastern, on the whole three aspects, social studies teachers performed at the level of "much", when evaluating particular aspect and arranging in order from "much" to "little", the outcome was appeared as follows : the aspect of professional ethics was performed at the level of "most", was ranked the first order. The aspect of performance standard, which was performed at the level of "much", was rank the second order and the knowledge and professional-experience standard, which was performed at the level of "much", was ranked the third order.

2. The needs for self-development in accord with Professional Autonomy and Professional Ethics B.E. 2548 of social studies teachers teaching in grade level 3 to 4 under the Office of Educational Service Area 1, Northeastern, on the whole three aspects, social studies teachers required self-development at the level of "much". When evaluating particular aspect and arranging in order from "much" to "little", the outcome was appeared as follows : performance standard was required for self-development, which was at the level of "much", was ranked the first order. The aspect of professional ethics was required for self-development, which was at the level of "much", was ranked the second order and the aspect of knowledge and professional-experience standard required in self-development at the level of "much", was ranked the third order.

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นวิธีการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เน้นในเรื่องของการพัฒนาคน เนื่องจากคนเป็นทั้งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันก็เป็นผู้นำการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าหมายสูงสุด จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกด้านอย่างสมดุลกัน เพื่อให้เป็นผู้มีคุณธรรม และ ความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีความรอบคอบและระมัดระวัง มีศีลธรรม และคุณธรรมในจิตใจ ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของทุกฝ่ายในสังคมไทยโดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นฐานที่มาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน จัดได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ จึงกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ในมาตรา 9 (4) ให้มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ (2546) จึงได้ตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 49 กำหนดให้มีข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) ซึ่งได้กำหนดแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงมาตรฐานของวิชาชีพ ต่อมาคุรุสภาได้ออกข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 กำหนดมาตรฐานที่สำคัญไว้ 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2547)

เมื่อพิจารณาการศึกษาของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรฉบับใด จนถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะเห็นว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาพื้นฐานที่ทุกคนต้องเรียน ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 ถึงช่วงชั้นที่ 4 นั่นก็แสดงว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา และช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างมีความสุข เพราะลักษณะของวิชาสังคมศึกษาจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจความเป็นไปของโลก เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และเข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ดังนั้นขอบข่ายเนื้อหาสาระของวิชาสังคมศึกษาจึงสัมพันธ์กับวิชาความรู้ในศาสตร์ของสังคมศาสตร์ และในปัจจุบันสภาพการณ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้นขอบข่ายของเนื้อหาสาระจึงต้องขยายออกไปครอบคลุมศาสตร์อื่นๆ ด้วยทั้งวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และเหตุการณ์ปัจจุบัน จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอยู่ 3 ประการ ที่จะช่วยผู้เรียนได้เกิดการพัฒนา ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางปัญญา 2) พัฒนาทักษะทางสังคม และ 3) พัฒนาเจตพิสัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ครอบคลุมทั้งในเรื่อง การพัฒนาค่านิยม และความสนใจ ความซาบซึ้งต่อสิ่งต่างๆ โดยมุ่งเน้นการฝึกฝนอุปนิสัย และความประพฤติของตน และสามารถสอดแทรกในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาได้ตลอดเวลา (เยาวภา ประคองศิลป์, 2545) จากคุณลักษณะ ขอบข่าย และจุดมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าวิชาสังคมศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาพลเมืองของชาติเป็นอย่างมาก แต่ตามสภาพที่เป็นจริงเป็นที่ทราบกันดีว่านักเรียนมักไม่เห็นความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา เพราะคิดว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อ อ่านเอง ท่องเองได้ สิ่งที่นักเรียนแสดงออกมานี้เป็นหน้าที่ที่ครูสังคมศึกษาจะต้องร่วมมือกันในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ การสอนวิชาสังคมศึกษาในปัจจุบันพฤติกรรมการสอนของครูยังไม่เปลี่ยนแปลง ครูยังเป็น

ศูนย์กลางการสอนยังใช้วิธีบรรยายตามเนื้อหาในบทเรียน ความจริงแล้ววิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ต้องส่งเสริมให้นักเรียนคิดเอง ตัดสินใจเองอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (สันต์ ธรรมบำรุง, 2523) ครูสังคมศึกษาเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งที่จะเป็นผู้ปลูกฝังการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวให้แก่ นักเรียน คุณลักษณะของครูสังคมศึกษาจะต้องเอื้อต่อการปฏิรูปการเรียนรู้โดยครูสังคมศึกษานั้นจะต้องเป็นผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและแสวงหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถเป็นที่ยอมรับของสังคม ครูสังคมศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการประกอบวิชาชีพครู

จากรายงานของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2550) พบว่าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2549 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ ในรายวิชาสังคมศึกษา มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 37.94 ตามข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นรายวิชาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ และลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2548 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 42.64 คุณภาพของครูสังคมศึกษาจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของครูสังคมศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะกระบวนการและวิธีการสอนแล้วยังส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาสูงขึ้นได้

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสังคมศึกษา ที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ทราบข้อมูลว่าครูสังคมศึกษาได้ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 มากน้อยเพียงใด และศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสังคมศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ

พ.ศ. 2548 เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 มีขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่กว้างขวางมากขึ้น จึงทำให้ครูสังคมศึกษาที่สอนในระดับดังกล่าวมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นด้วยและเหตุผลที่ศึกษาเฉพาะเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 เนื่องจากสถานศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมืองมีปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เอื้อและส่งเสริมต่อศักยภาพการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสังคมศึกษา ดังนั้นข้อค้นพบเบื้องต้นหากพบว่า ครูสังคมศึกษาที่สอนระดับช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 มีระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และความต้องการในการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจนัก ก็อาจเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงครูสังคมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ซึ่งอยู่นอกเมืองและมีปัจจัยแวดล้อมที่ยังไม่พร้อมเท่าเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ซึ่งข้อค้นพบจากการวิจัยนี้จะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อพัฒนาครูสังคมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 เพื่อศึกษาความต้องการ ในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 2,177 คน

2) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากร คือ ครูสังคมศึกษาที่สอนตั้งแต่ระดับช่วงชั้นที่ 3 ถึงช่วงชั้นที่ 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2,177 คน ใน 19 จังหวัด กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2547) และใช้การเทียบบัญญัติไตรยางศ์ เนื่องจากจำนวนประชากรไม่ตรงตามที่ตารางกำหนด ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 326 คน

3) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากรายชื่อจังหวัด ได้จำนวน 3 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสกลนคร และจังหวัดเลย ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 337 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และวุฒิ/วิชาเอก

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นแบบ

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบ Likert มี 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้เห็นความคิดเห็น เกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เพื่อแสดงความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แล้วหาผลรวมของคะแนนในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด เพื่อดูดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ตั้งแต่ 0.50-1.00 เพื่อนำใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (สมนึก ภัททิยธนี, 2544) และหาคุณภาพแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสังคมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .97

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ประสานงานกับศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ในจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตลงนามบนหน้าของบรรจุแบบสอบถามตอบกลับ และผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองส่วนที่เหลือผู้วิจัยได้ประสานงานให้ส่งกลับทางไปรษณีย์ลงทะเบียน ได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 303 ชุด จากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป 337 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.91

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ สำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การสอน และวิชาเอก / วุฒิ

2) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ

พ.ศ. 2548 และความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดกระทำข้อมูลโดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมาย

3) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ ความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นำมาวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มเนื้อหา และแจกแจงความถี่เป็นคำร้อยละ จากนั้นจึงนำเสนอเป็นข้อมูลเชิงบรรยาย

4. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

4.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยปรากฏผลดังนี้

(1) ด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$)

(2) ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$)

(3) ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$)

2) ความต้องการในการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยปรากฏผลดังนี้

(1) ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$)

(2) ด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$)

(3) ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มีความต้องการในการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$)

3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปรวบรวมข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

(1) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีความรู้ทางด้านนวัตกรรมมากขึ้น ก่อนเปิดภาคเรียนทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครูไปศึกษาหาความรู้ด้วยการจัดประชุมอบรม สัมมนา อย่างทั่วถึงทุกคน และแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เช่น การจัดการอบรมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สมัยใหม่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การฝึกอบรมการประเมินผล การวัดผลตามสภาพจริง การจัดอบรมให้ความรู้อย่างต่อเนื่องในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้เกิดผลจริง และการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยนำความรู้ทางด้านนวัตกรรมมาพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้นอีกทั้งควรจัดให้มีการประกวดสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

(2) ครูขาดแคลนแหล่งเรียนรู้ หรือแหล่งค้นคว้าที่เหมาะสม ทำให้ขาดการพัฒนาความรู้ให้

ตนเอง ควรมีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในวิชาชีพ เช่น การอบรม เทคนิควิธีการสอน การออกแบบนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา การใช้คอมพิวเตอร์ ในรูปแบบเกี่ยวกับการเรียนการสอน การทำวิจัยทางการศึกษา อาจจะจัดการอบรมเป็นคอร์สสั้นๆ ในระหว่างปิดภาคเรียน

4.2 อภิปรายผลการวิจัย

1) การปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และ จรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของครูสังคมศึกษา ที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน และด้านจรรยาบรรณของ วิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร ตีมา (2542) งานวิจัยของคำพรทิพย์ ปรัชญาวาทิ (2546) และงานวิจัยของพิระ บุญศิริธรรมชัย (2547) จากผล การวิจัยดังกล่าวจะน่าจะมีปัจจัยที่เกื้อหนุนมาจากความ ตื่นตัวของครูที่ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการ ปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพมากขึ้น เพราะวิชาชีพ ทางศึกษานั้นครูเป็นผู้ทำหน้าที่หลักทางด้าน การเรียน การสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้ง ยังมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับความก้าวหน้าทาง วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครูในการเตรียมการประเมิน เพื่อเลื่อนวิทยฐานะ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวิทยฐานะ และเลื่อนวิทยฐานะ ในมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ที่กำหนดว่า การให้ข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษามีวิทยฐานะใด หรือการเลื่อนเป็นวิทยฐานะ ใด ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะ กรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนด คือ ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ วิชาชีพ คุณภาพการปฏิบัติงาน และผลงาน ที่เกิดจาก การปฏิบัติหน้าที่

2) ความต้องการในการพัฒนาตนเอง ตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ

พ.ศ. 2548 ของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน และด้านจรรยาบรรณของ วิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพงษ์ เกษมสิน (2526) แนวคิดของนพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527) และแนวคิดของอรุณี ร่มนุ่น (2539) ที่กล่าวถึงการพัฒนาตนเองว่าเป็นกระบวนการช่วยให้เกิด ความรู้เกี่ยวกับตนเอง เพื่อทำงานให้มีคุณภาพ มีทัศนคติ ที่ดีต่องานสามารถเอาชนะอุปสรรค และปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมในการทำงานได้อย่างมีความสุข จากผล การวิจัยแสดงให้เห็นว่า ครูสังคมศึกษามีความต้องการใน การพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากปัจจุบัน ได้มีการปฏิรูปการศึกษา และปฏิรูปการเรียนรู้ ทำให้ครู สังคมศึกษาต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ โดยการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะด้านต่างๆ ตลอดจนทัศนคติ และค่านิยมของตนเอง เพื่อให้การ ปฏิบัติงานในวิชาชีพ และการดำเนินชีวิตประสบความสำเร็จและมีความสุข ดังเช่นที่นาตยา ภัทรแสงไทย (2525) ได้กล่าวถึงบทบาทครูสังคมศึกษาว่าเป็นผู้ให้การศึกษาแก่ บุคคลในสังคม เป็นผู้รักษาเสถียรภาพความมั่นคงของ ประเทศหรือสังคม เป็นผู้พัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองดี เป็นผู้ปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีงาม เป็นผู้นำของสังคม เป็น ผู้มีบทบาทในการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์สังคม และ เป็นผู้มีบทบาทในการปรับปรุงสังคม

5. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ผู้บริหารควรสนับสนุนด้านงบประมาณ ให้ครูได้ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในวิชาชีพ ด้านทักษะ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ในการ ปฏิบัติงาน และการใช้ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ เพราะ ครูสังคมศึกษายังมีการปฏิบัติไม่มากเท่าที่ควร

2) หน่วยงานที่รับผิดชอบหรือที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครู ควรส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู จากการวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษามีวิชาเอก/วุฒิการศึกษาที่หลากหลาย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องจัดกิจกรรมที่จะพัฒนาวิชาชีพในสาขาวิชาเฉพาะ เช่น จัดประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับ เทคนิควิธีการสอน การออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา การใช้คอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการเรียนการสอน การทำวิจัยทางการศึกษา การจัดหาวิทยากร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2546). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2547). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คำพรทิพย์ ปรัชญาวาทิ. (2546). ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2527). ก้าวเข้าสู่ผู้บริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การพิมพ์. นาดยา ภัทรแสงไทย. (2525). ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: พิระพัธนา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิระ บุญศิริธรรมชัย. (2547). การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เยาวภา ประคองศิลป์. (2545). "ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของสังคม : แนวทางการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษา ในปัจจุบันและอนาคต. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 26 (กันยายน-พฤศจิกายน), 24-31.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2550) สถิติคะแนนสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET). ค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2550, จาก <http://www.niets.or.th>.
- สมนึก ภัททิยอนิ. (2544). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กทม: ประสานการพิมพ์.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2523). การสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรัทธกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด จี. เจ. พรินติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: บริษัทสกายบุ๊กส์ จำกัด.

5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรมีการวิจัยศึกษาการปฏิบัติและความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับช่วงชั้นที่ 3 ถึง 4 เป็นรายด้านในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ
- 2) ควรมีการวิจัยศึกษาการปฏิบัติและความต้องการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ของครูสังคมศึกษาที่สอนระดับช่วงชั้นอื่นๆ เป็นรายด้านในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

อรุณี ร่มนุ่น. (2539). การพัฒนาตนเอง. สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 13(13), 9-15.

อัมพร ดีมา. (2542). ศึกษาระดับการปฏิบัติหน้าที่ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
วิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.